

Handläggare
Leo Bogle
08-508 266 42**Till**
Exploateringsnämnden
2025-06-12

Årsrapport 2024 för exploateringsnämnden. Svar på remiss från Stadsrevisionen

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som yttrande över årsrapport 2024 för exploateringsnämnden

Thomas Andersson
FörvaltningschefCarolina Zandén
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsrevisionen har överlämnat årsrapport avseende granskningen av exploateringsnämndens verksamhet under 2024. Bedömningen som görs av det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet är delvis tillfredställande. Bedömningen grundar sig på att måluppfyllelsen avseende nämndens kärnverksamhet, bostadsförsörjning, inte uppnås samt att negativa avvikelser redovisas mot budget både vad gäller drift- och investeringsverksamheten.

Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, som delvis tillräcklig. Revisionskontorets uppföljning visar att nämnden genomfört omfattande åtgärder för att komma tillrätta med de brister som noterats tidigare år och arbetar för att stärka den interna kontrollen.

Exploateringskontoret
StabFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 266 42
Växel 08-508 276 00
leo.bogle@stockholm.se
exploateringskontoret.expl@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Revisionskontoret anser att de åtgärder som hittills vidtagits avseende nämndens investeringsredovisning är tillräckliga för att säkerställa att det inte längre finns risk för väsentliga fel som påverkar de finansiella rapporterna och därmed bedömning av om stadens räkenskaper är rättvisande.

Under året har granskning även genomförts av delegation och ärendebereidning. Revisionen anser att nämndens delegationsordning har omfattande delegationer och saknar tydliga rutiner för verkställighet. Dokumentationen av beslut behöver också förbättras

Exploateringskontoret delar delvis de synpunkter som framförs i rapporten. De brister som lyfts i revisionsberättelsen är utmaningar som exploateringsnämnden har arbetat med under en längre tid. Insatserna för att nå önskat resultat har successivt ökat. Kontorets bedömning är att verksamheten, utifrån givna förutsättningar, genomförts på ett i allt väsentligt tillfredställande sätt med god kontroll på den ekonomiska utvecklingen samt rättvisande räkenskaper. Vidare konstaterar kontoret att den interna kontrollen har förbättrats men att fortsatta åtgärder är nödvändiga även kommande år.

Kontoret fortsätter att utveckla den årliga väsentlighets- och riskanalysen samt internkontrollplanen. Ambitionen är att riskområdena, de systematiska kontrollerna och kontrollaktiviteterna ska vara tydliga och bidra till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppnås.

Arbetet har fortsatt med att vidta åtgärder utifrån revisionen i föregående års granskningar. Kontoret arbetar med att förbättra rutiner och processer för att utveckla verksamheten. Detta omfattar bland annat markanvisningsprocessen, delegation av beslut, budget och prognoser avseende investeringsverksamheten, utveckling av rapportering avseende avvikelser i stora investeringsprojekt, samverkan i stadsplaneringen genom bland annat att erfarenhetsåterföring sker i enlighet med Ledstången, vidareutveckling av exploateringshanboken och förebyggande arbete mot otillåten påverkan.

Remissen

Stadsrevisionen har överlämnat revisionsberättelse och årsrapport avseende granskningen av exploateringsnämndens verksamhet under 2024 med begäran om yttrande senast den 27 juni 2025.

Revisionsberättelsen och årsrapporten anger att exploateringsnämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat bedöms som delvis tillfredställande. Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen bedöms som delvis tillräcklig. Stadsrevisionens synpunkter med exploateringskontorets kommentarer och synpunkter redovisas nedan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av exploateringskontorets stab i samarbete med kontorets projektavdelningar och avdelningar för ekonomi, stadsmiljö samt mark, värdering och juridik.

Årets granskning och exploateringskontorets synpunkter

Nedan presenteras revisionskontorets beskrivning och bedömning av exploateringsnämndens resultat under 2024. Till varje rubrik eller avsnitt anges kontorets kommentarer under separat rubrik.

Verksamhetsmässigt resultat

Revisionen bedömer att exploateringsnämnden delvis har uppnått det verksamhetsmässiga resultatet. Detta beror i huvudsak på att de mål som omfattar nämndens kärnverksamhet, bostadsförsörjning, inte uppnås. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse. Rapporteringen av vilka åtgärder som nämnden planerar att vidta för de mål och indikatorer som inte uppnåtts kan dock framgå mer tydligt.

Nämnden redovisar att verksamheten bidrar till att helt uppfylla ett av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål, medan två av målen bedöms som delvis uppfyllda. Inriktningsmålet "Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning" uppfylls delvis, liksom inriktningsmålet "Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla". Det senare målet omfattar nämndens kärnverksamhet. Vidare redovisar nämnden att 12 av fullmäktiges 16 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Därutöver redovisas tre verksamhetsmål som delvis uppfyllda och ett uppnås inte. Verksamhetsmålet "I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med" omfattar nämndens kärnverksamhet och bedöms inte uppfyllas. Kommunfullmäktiges indikatorer kopplade till verksamhetsmålet uppnås inte. Av nämndens redovisning framgår att rådande konjunktur och ekonomiska förutsättningar haft stor påverkan på utfallet för de indikatorer

som har koppling till bostadsmålet. Vidare beskrivs att tillgänglig mark är mer utmanande och kostsam att bebygga vilket tillsammans med kostnadsökning gör det svårt både för staden och byggaktörer att genomföra projekt.

Exploateringsnämnden har tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen genomlyst projektportföljen. Syftet har varit att bedöma möjlig utbyggnadstakt i olika områden och exploateringsekonomi för både de enskilda projekten och för portföljen i sin helhet. Det som bland annat framkommit är att det finns en överplanering i vissa områden jämfört med efterfrågan. I områden där efterfrågan på bostadsrätter minskar har nämnden godkänt byggnation av hyresrätter som ett led i att upprätthålla bostadsbyggandet.

När det gäller konceptet Stockholmshus visade revisionskontorets granskning 2023 att planeringen och styrningen av processen för Stockholmshusen behövde utvecklas för att bland annat nå syftet med att korta tiden för stadsbyggnadsprocessen. Under 2024 har exploateringsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och de tre bostadsbolagen tagit fram arbetsformer för att säkerställa en effektiv planprocess.

Exploateringskontorets kommentarer

Kontoret instämmer delvis i revisionens bedömning. De brister som lyfts i revisionsberättelsen är utmaningar som exploateringsnämnden har arbetat med under en längre tid. Insatserna för att nå önskat resultat har utökats under senare år och kommer successivt fortsätta.

Kontorets bedömning är att verksamheten, utifrån givna förutsättningar, genomförts på ett i allt väsentligt tillfredställande sätt med god kontroll på den ekonomiska utvecklingen samt rättvisande räkenskaper. Vidare konstaterar kontoret att den interna kontrollen har förbättrats men att fortsatta åtgärder är nödvändiga även kommande år.

Se även kontorets kommentar till ”Markanvisningsprocessen”.

Ekonomiskt resultat

Nämnden bedöms delvis ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Detta beror i huvudsak på att de ekonomiska avvikelser som redovisas inom nämndens drift- och investeringsverksamhet.

Nämnden har under året genomfört omfattande åtgärder för att komma tillrätta med de brister som noterats tidigare år avseende nämndens investeringsredovisning. Revisionskontorets anser att de åtgärder som hittills vidtagits är tillräckliga för att säkerställa att det inte längre finns risk för väsentliga fel som påverkar de finansiella rapporterna och därmed bedömning av om stadens räkenskaper är rättvisande.

Då arbetet ännu inte är helt slutfört finns det dock fortsatt risk för fel, dock bedöms de inte som väsentliga, i de finansiella rapporterna. Det är därför av vikt att nämnden slutför sitt arbete samt vidtar åtgärder för att säkerställa att fel inte uppstår framöver.

Driftverksamhet

Nämndens ekonomiska utfall avviker med -98 miljoner kronor i förhållande till fullmäktiges budget. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljksamhet inte har uppnåtts. Avvikelsen är 25 procent mot budget.

Nämndens kostnader uppgår till 3 351 miljoner kronor, vilket är 388 miljoner kronor högre än budget. Detta trots att nämndens ursprungliga driftbudget har justerats med 487 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på ökade kostnader för avskrivningar, utrangeringar samt ej aktiverbara kostnader, vilket är en följd av den genomlysning av projektportföljen som genomförts under året.

Nämndens intäkter uppgår till 3 651 mnkr, vilket är 290 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen beror bland annat på att intäkterna för tomträttsavgälder och arrenden blivit högre än budgeterat vilket förklaras av uppräknig av avgäld/arrende samt att domar i avgäldsmål avgjorts under året till nämndens fördel. På grund av rådande marknadsläge är det flera byggaktörer som inte kan eller vill tillträda markanvisningar, vilket medfört att intäkterna för viten och skadestånd är högre än förväntat.

Nämnden har i huvudsak beskrivit och analyserat avvikelserna mot budget på ett tillfredsställande sätt.

Investeringsverksamhet

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med -269 mnkr i förhållande till kommunfullmäktiges budget om 4 142 mnkr.

Investeringsutgifterna uppgår till 6 582 mnkr, vilket är 566 mnkr högre än budget. Avvikelsen beror bland annat på fördyringar till följd av ökade priser på byggmaterial. Det går av nämndens redovisning inte att se om de ökade investeringsutgifterna har koppling till högre framdrift i projekten.

Investeringsinkomsterna uppgår till 2 171 mnkr, vilket är 296 mnkr högre än budget. Avvikelsen beror bland annat på icke offentliga bidrag, det vill säga bidrag från privata aktörer, vilka inte budgeteras. Nämnden har i samband med tertialrapport 2 fått information om investeringsprojekt med genomförandebeslut som prognostiseras avvika mer än 15 procent mot av kommunfullmäktiges beslutade budget. Detta har också uppmärksamats av kommunstyrelsen som uppmanade nämnden att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekten och vid behov återkomma till fullmäktige för reviderade genomförandebeslut. Av de 16 investeringsprojekt som berörts har inte några reviderade genomförandebeslut fattats. För hälften av projekten har dock prognosen reviderats efter att åtgärder vidtagits vilket medfört att prognostiserade avvikelser för dessa projekt understiger 15 procent av beslutad budget. Revisionskontoret noterar att det i verksamhetsberättelsen redovisas förskjutning av investeringsprojekt till ett belopp om 1,3 mdkr. Nämnden har inte redovisat någon analys över vilken påverkan förskjutningarna och prognostiserade avvikelser kommer få för nämndens övriga projekt samt framtida investeringsutrymme.

Nämnden har under året fortsatt arbetet med att gå igenom investeringsverksamheten och dess projektportfölj för att säkerställa en korrekt investeringsredovisning. Genomlysningen har resulterat i att anläggningar har aktiverats, men också att ett antal projekt klassificerats som förgävesprojekt. Enligt uppgift är alla projekt som nu finns i nämndens projektportfölj pågående och aktiva.

Förvaltningen har, efter att revisionskontoret inhämtat kompletterande information, i huvudsak förklarat avvikelserna mot budget på ett tillfredsställande sätt. I likhet med föregående

år anser revisionskontoret dock att nämndens rapportering och analys av investeringsverksamheten i verksamhetsberättelsen behöver utvecklas för att ge en tydlig bild av orsakerna till det ekonomiska utfallet. Detta för att ledamöter i nämnden ska få en korrekt bild av investeringsverksamheten generellt, men också tillräcklig information för att kunna fatta adekvata beslut.

Exploateringskontorets kommentarer

Nämnden fortsätter arbetet med att säkerställa regelefterlevnad. Processer och rutiner för detta är under framtagande. Parallellt pågår arbete med aktiveringar och hantering av förgävesprojekt. Kontoret kommer under året att utveckla analysen av det ekonomiska utfallet avseende investeringsverksamheten. Detta i syfte att ge nämnden en korrekt bild över utfallet innevarande år samt orsaker till eventuella förändringar. En åtgärd som införts från och med 2025 är att periodens utfall redovisas i den månadsrapport som skickas till nämnden. Denna rapport kommer även att utvecklas med en kortare analys av utfall och prognos. Detta leder till att nämnde lättare kan följa den ekonomiska utvecklingen.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit delvis tillräcklig. Nämndens rapportering ger i huvudsak en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Nämnden har i huvudsak rutiner för uppföljning av sin verksamhet samt det som uppdragits åt annan att utföra.

Nämnden har under året arbetat med att åtgärda de brister som sedan tidigare noterats i investeringsredovisningen, men arbete kvarstår. Revisionskontorets uppföljning visar också att flera rekommendationer kopplat till nämndens interna kontroll fortsatt behöver åtgärdas. Det handlar bland annat om rekommendationer avseende markanvisningsprocessen, delegation, förtroendekänsliga poster samt styrning, uppföljning och kontroll av investeringsprojekt.

Organisation och ansvarsfördelning

Nämnden har i huvudsak en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel. Granskning visar dock att det finns vissa avvikelser kopplade till nämndens

delegationsordning och uppföljningen av densamma som bör åtgärdas.

Det finns riktlinjer och rutiner som ska bidra till att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Arbetet med den interna kon - trollen är i huvudsak en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Revisionskontoret anser dock att det är av vikt att nämnden säkerställer att det finns en organisation med kompetens, arbetssätt och rutiner för att fortsätta det arbete som gjorts under året avseende investeringsverksamhet och anläggningsredovisning. Det är även av vikt att det interna kontrollarbetet följer upp och säkerställer att arbetssätt och rutiner efterlevs.

Revisionskontorets granskning under året visade att nämndens delegationsordning inte helt är upprättad enligt kommunallagens bestämmelser. Detta utifrån delegationsordningens omfattande delegationer och avsaknad av tydliga rutiner kring verkställighet. Vidare visade granskningen på brister bland annat vad gäller dokumentation och otydligheter i beslutsnivå. Det finns därför ett behov av att utveckla uppföljningen av beslut fattade med stöd av delegation.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat behörighet och attesthantering i ekonomisystemet, löneprocessen, hantering och redovisning av resekostnader, tomträtsavgälder, försäljningsintäkter avseende exploateringsfastigheter och konsulttjänster. Av dessa framgår att kontroller är en integrerad del av styrning och uppföljning inom dessa områden. När det gäller konsulttjänster bör följsamhet till betalningsvillkor säkerställas.

Risikanalys

Nämnden genomför årliga analyser som i huvudsak fångar upp väsentliga risker som omfattar kärnverksamheten och hur riskerna ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i internkontrollplanen fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Revisionskontoret noterar att internkontrollplanen numera innehåller risker kopplade till investeringar.

Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärdats eller så har åtgärder föreslagits.

Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens uppföljningar under året har visat att de mål och indikatorer som rör kärnverksamheten inte uppnås. Enligt nämndens redovisning framgår att de anser sig ha begränsad rådighet över målpuppfyllnaden då verksamheten i stor utsträckning påverkas av det samhällsekonomiska läget.

När det gäller projekt Slussen har nämnden under året fått skriftlig lägesredovisning vid två tillfällen samt har muntlig information givits på nämndsammanträdena. Detta med anledning av projektets storlek och komplexitet samt tidigare lämnade rekommendationer. Nämnden har även under året fått information om påbörjade, pågående och planerade åtgärder för samtliga kvarstående rekommendationer samt vilken effekt dessa har fått eller förväntas få.

Granskning av avtalsförvaltning visade att nämnden under året arbetat med att utveckla processen. Revisionskontoret bedömer att detta skapar förutsättning för efterlevnad av fullmäktiges program för inköp. Nämnden bör dock säkerställa att implementeringen prioriteras under 2025.

Ekonomiskt resultat

Exploateringsnämnden har under året genomfört ett omfattande arbete för att komma tillrätta med de brister som revisionskontoret noterat tidigare år avseende investeringsredovisning. Under året har alla större projekt gått igenom och, i förekommande fall, rättats för att säkerställa att de följer stadens riktlinjer avseende aktiveringstidpunkt och klassificering mellan drift och investering. Revisionskontorets granskning av intern kontroll avseende investeringsredovisning visar dock att det finns en underliggande problematik i att grundläggande rutiner ännu inte är helt färdigställda eller implementerade. Utan dessa kan det bli svårt att garantera att alla aspekter av investeringsredovisningen hanteras konsekvent och i enlighet med stadens regler och anvisningar. Detta gör att nämnden även fortsatt behöver vidta åtgärder för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

En uppföljning av de avvikelser som noterades i granskning av bokslut 2023 visar motsvarande genomgång kvarstår att göra för nämndens mindre projekt. Vidare behöver det säkerställas att investeringsinkomster klassificeras rätt samt anläggningsreskontran regelbundet gås igenom så att utrangering av inaktiva projekt och aktiveringar sker i rätt tid. Exploateringskontoret bör även tillsammans med stadsledningskontoret utreda redovisningsmetoden för vidarefakturerings av projekt där staden utför arbete åt andra parter.

Under året har revisionskontoret granskat god ekonomisk hushållning bland annat med avseende på styrning och kontroll av investeringar. Revisionskontoret bedömde att de underlag som lämnas till nämnd och kommunstyrelse bör innehålla ett resonemang om vilka konsekvenser eventuella förändringar i tid, kostnad och innehåll får för såväl pågående som planerade investeringar.

Exploateringskontorets kommentarer

Kontoret delar delvis revisionens bild av den interna kontrollen.

Kontoret delar inte fullt ut revisionskontorets bedömning att nämndens delegationsordning inte är helt upprättad i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Verkställighet ska ske enligt fattade beslut eller enligt gällande riktlinjer m.m. för respektive område. Det är därför till stor del andra dokument än delegationsordningen som lämnar anvisningar för hur gå till väga. I delegationsordningen kan man till exempel hänvisa till de olika dokumenten. Rekommendationen beaktas i fortsatt utvecklingsarbete med delegationsordningen.

Kontroll och utredning av orsak till avvikande betalningsvillkor avseende fakturor gällande konsulttjänster kommer att genomföras under året. Kontoret informerar löpande om vikten av att attestera leverantörsfakturor i tid. Detta arbete intensifieras under året.

Kontoret genomför under våren utbildningsinsatser inom investeringsredovisning i syfte att höja kompetensen hos berörd personal. Arbete med att ta fram processer och rutiner pågår i syfte att säkerställa regelefterlevnad. Parallellt med detta arbete fortsätter arbetet med att granska och hantera de projekt som enbart genomgick en klassificering, det vill säga bedömdes som aktiva, ska aktiveras eller bedömdes som förgävesprojekt.

Kontoret arbetar med att ta fram processer och rutiner för att säkerställa regelefterlevnad. I detta arbete ingår bland annat att införa regelbundna kontroller av anläggningsregistret i syfte att säkerställa projektens status. Det innebär även att se över redovisningen vad gäller vidarefakturerings för att säkerställa korrekt hantering.

Prognosarbetet är komplext och framdriften i projekten, och därmed bedömning av när i tiden utgifter och inkomster infaller, har stora externa beroenden. Det stora antalet projekt innebär en utmaning för att på ett överskådligt sätt redovisa analyser och avvikelser.

Kontoret kommer fortsätta att utveckla processen för internkontrollarbetet dels utifrån en helhetssyn och dels utifrån risk- och väsentlighetsaspekter. Ambitionen är att i högre utsträckning involvera verksamheten i riskanalysarbetet och att arbetet med riskbedömning, åtgärder och kontroller ska vara ett återkommande arbete under året. De systematiska kontrollerna och kontrollaktiviteterna ska vara tydliga och bidra till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena uppnås.

Revisionskontoret har genomfört så kallade fördjupade granskningar som redovisas nedan.

Markanvisningsprocessen

Revisionskontoret har genomfört en granskning med syfte att följa upp tidigare lämnade rekommendationer avseende exploateringsnämndens följsamhet till stadens markanvisningspolicy.

Den sammanfattande bedömningen är att exploateringsnämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rutiner och arbetssätt som säkerställer att markanvisningspolicyn efterlevs behöver fortsatt utvecklas vad gäller byggaktörskontroller, förlängning av markanvisning samt anmälan av beslut som fattats på delegation.

Kommunfullmäktige beslutade i november om riktlinjer för markanvisning, vilka ersätter den tidigare markanvisningspolicyn. Den nya riktlinjen gäller för beslut om markanvisning som fattats 2025-02-01 eller senare, i annat fall gäller den tidigare markanvisningspolicyn.

Enligt markanvisningspolicyn och förvaltningens interna rutiner ska en bedömning av byggaktörens kreditvärdighet göras inför en markanvisning, en så kallad byggaktörskontroll. Genomförda stickprov visade att byggaktörskontrollerna var aktuella. Vidare gick det i samtliga tjänsteutlåtanden utom två att koppla genomförd kontroll till den specifika markanvisningen. I ett ärende har en tidigare genomförd byggaktörskontroll använts för ett nytt byggprojekt utan att det har motiverats. I ett annat ärende framgår inte om en byggaktörskontroll har genomförts.

Resultatet av byggaktörskontrollen sammanfattas i en rapport till förvaltningen. I den sammanfattande rapporten lämnas också rekommendationer gällande ytterligare kontroller som bör genomföras. Genomförda stickprov visar vidare att det i merparten av tjänsteutlåtandena inte är tydligt hur de rekommendationerna som lämnats i samband med byggaktörskontrollen tagits om hand. I flertalet av de granskade tjänsteutlåtandena används en standardformulering som fastställer att byggaktörens kreditvärdighet, finansiella situation samt genomförandekraft har bedömts. I två tjänsteutlåtanden har standardformuleringen förtydligats med att någon av de rekommendationer som ges i byggaktörskontrollen lyfts, till exempel hur finansieringen säkerställs. I ett av tjänsteutlåtandena framgår det inte om byggaktörskontroll har genomförts.

Innan nämnden fattar beslut om markanvisning tar ett utskott till ledningsgruppen ställning till val av markanvisningsförfarande samt val av byggaktör. Detta är en del i kvalitetssäkringen av ärenden. De ställningstaganden som utskottet gör protokollförs. Granskningen visar att utskottet tagit ställning till samtliga markanvisningar som ingått i stickprovet.

En markanvisning är tidsbegränsad till att gälla i två år. I stadens markanvisningspolicy framgår vilka beslutsgrunder som ska tillämpas vid bedömning av förlängning respektive återtagande av markanvisning när en bindande överenskommelse om exploatering inte har träffats inom två år. I de fall det är aktuellt med en förlängning ska ett tilläggsavtal tecknas. I de nya riktlinjerna för markanvisning har tidsbegränsningen förlängts till tre år. För sju av markanvisningarna som ingått i stickprovet finns underlag som visar att delegationsbeslut om tilläggsavtal har fattats. I ett fall har beslut om genomförande fattats och för

resterande två markanvisningar i stickprovet har det inte varit aktuellt med förlängning. Av stickproven framgår att fyra av tilläggsavtalen har tecknats inom en tvåårsperiod. För övriga markanvisningar har tilläggsavtal tecknats mellan tio och nitton månader efter utgången av markanvisningen.

För att ett beslut som fattas med stöd av delegation ska vinna laga kraft ska det skyndsamt anmälas till nämnden. Av nämndens delegationsordning framgår att anmälan ska göras vid närmast påföljande nämndsammanträde. Vid granskningstillfället hade samtliga delegationsbeslut som fattats gällande förlängning anmälts till nämnden. Det noteras dock att det i tre ärenden har gått fyra, fem respektive åtta månader innan beslutet anmälades.

Exploateringskontorets kommentarer

Det pågår ett kontinuerligt arbete med vidareutveckling av processen för markanvisning samt med implementering av de nya riktlinjerna för markanvisning.

Arbetet med att vidareutveckla byggaktörskontroller fortsätter. En ny gemensam rutin för berörda avdelningar ses för närvarande över. En ny leverantör av byggaktörskontroller har handlats upp. Syftet är att den på ett bättre sätt ska svara upp mot de krav som ställs i stadens nya riktlinjer för markanvisning.

En ny mall underlag till markanvisningsutskottet har tagits fram inför val av markanvisningsförfarande eller val av aktör där ansvarig projektledare uppmanas svara på om ekonomisk kontroll genomförts, vilka rekommendationer som lämnats och hur dessa omhändertagits. En del information i byggaktörskontrollen är att betrakta som känslig information. Det kan därför finnas goda skäl till att i ärendet till nämnden inte närmare redogöra för vilka rekommendationer som lämnats och hur dessa omhändertagits.

Kontoret har inrättat en funktion som byggaktörscontroller med syfte att bland annat ytterligare stärka kontorets arbete med uppföljning av byggaktörer samt bidra till att utveckla rutiner och arbetssätt som säkerställer att riktlinjer för markanvisning efterlevs.

En ny rutin har upprättats gällande förlängning av ingångna markanvisningsavtal. Några månader innan markanvisningsavtalet löper ut skickas en påminnelse till berörd avdelningsassistent som i sin tur skickar en påminnelse till berörd

projektledare. Från och med april 2025 sker även uppföljning via en funktion på staben.

Förutsättningar för att markanvisningsutskottet ska få ta del av vilka markanvisningar som är aktuella för förlängning ses också över.

En rutin för anmälan till nämnden av beslut fattade på delegation finns framtagen och bedöms fortsatt som aktuell. Ett arbete pågår inom kontoret med att stärka följsamheten av rutinen.

Avtalsförvaltning

En granskning har genomförts med syfte att bedöma om exploateringsnämnden säkerställer att avtalsförvaltning sker i enlighet med fullmäktiges program för inköp.

Den samlade bedömningen är att exploateringsnämnden har en process för avtalsförvaltning som ger förutsättning för att avtalsförvaltningen sker i enlighet med fullmäktiges program för inköp. Bedömningen grundar sig på att nämnden har en organisation där roller och ansvar för avtalsförvaltning och avtalsuppföljning är tydliga. Vidare har nämnden under året arbetat med att utveckla en process för avtalsförvaltning och uppföljning av avtal. Samtliga delar i processen är dock inte helt implementerade varför nämnden bör prioritera detta arbete under 2025.

Uppföljning av att konsult och entreprenadavtal efterlevs sker till övervägande del inom respektive projekt.

Enligt intervjuade har nämnden tidigare inte haft någon definierad process för avtalsförvaltning. Detta föranledde att upphandlingsenheten under 2023 påbörjade ett arbete med att ta fram en process för detta. Syftet är att öka kvaliteten i upphandlingar och avtal, stärka avtalsförvaltningen och samordna avtalsuppföljningens olika delar. Arbetet har fortsatt under 2024 och beräknas vara helt implementerat under 2025. Det bekräftas i samtliga intervjuer att det är tydligt från ledningen att upphandling och avtalsförvaltning är en prioriterad fråga.

För att öka kvaliteten på upphandlingar och avtal ska det för den vara eller tjänst som upphandlas tas fram en upphandlingsstrategi. Strategin baseras på en sammantagen analys av identifierat behov, marknadsanalys och riskanalys. Tanken är att

strategierna ska bidra till bättre förfrågningsunderlag och effektivare upphandlingar, men även leda till en bättre kontroll och uppföljning av avtal. Då det inte går att följa upp samtliga avtal i samma omfattning ska en klassificering göras av alla befintliga avtal. Klassificering görs utifrån värdet och komplexiteten på avtalet. Syftet är att fastställa nivån på den årliga uppföljningen. Vid granskningstillfället pågick ett arbete med att gå igenom och klassificera avtalen. För att motverka oegentligheter i entreprenaderna har arbetsmodellen ”Rättvist byggande” tillämpats.

Intervjuade på de avdelningar som hanterar byggprojekt säger att det är tydligt hur uppföljning av leverantörer ska göras. De senaste åren har uppföljningen likriktats och det finns nu gemensamma mallar och system för att kunna göra detta.

Systematiska kontroller genomförs bland annat av att avtalsdatabasen är uppdaterad med pågående avtal och aktuella priser, att inköp görs från avtalade leverantörer och att regler för direktupphandling efterlevs. För befintliga leverantörer görs det även löpande kontroller av att ekonomin är i ordning, skatter betalda och att inga brott föreligger etc.

Den verifierande granskningen har omfattat kontroll av att befintliga avtal är registrerade i avtalsdatabasen samt om kategorisering och seriositetskontroll genomförts samt följsamhet till de kontroller som enligt nämndens rutiner ska genomföras för att säkerställa att leverantörerna följer de avtal som har tecknats. Genomförda stickprov visade att samtliga avtal utom ett fanns i avtalsdatabasen. Grundläggande kontroller hade genomförts, däremot var avtalen inte kategoriserats. Inga väsentliga avvikelser noterades avseende de kontroller som ska göras i den löpande avtalsuppföljningen.

Revisionskontoret rekommenderar exploateringsnämnden att säkerställa att processen för avtalsförvaltning implementeras i sin helhet.

Exploateringskontorets kommentarer

Exploateringsnämnden ser löpande över arbetet med upphandling samt eventuella behov av vidareutveckling.

Under året fortsätter det pågående arbetet med att fullt ut implementera den nya processen för avtalsförvaltning och uppföljning av avtal.

Styrning och kontroll av investeringar

Exploateringsnämndens styrning av investeringsverksamheten har granskats, som en del av en större granskning av god ekonomisk hushållning i staden. Syftet har varit att bedöma om styrningen skett på ett tillräckligt aktivt sätt.

Revisionskontorets bedömning är att exploateringsnämnden behöver fortsätta att utveckla investeringsverksamheten med syfte att säkerställa en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av investeringar.

Revisionskontoret har tidigare lämnat kritik avseende nämndens redovisning av investeringar. Detta samt initiativ från nämnden har föranlett att det under året, med stöd från konsulter, har gjorts en genomlysning av alla stora projekt utifrån om del av investeringsutgiften borde ha aktiverats, investeringar borde ha kostnadsförts som förgävesprojekt samt följsamhet till gällande redovisningsregler på området. Investeringsutgifter om 6,2 mdkr har aktiverats 2024 varav 5,8 mdkr avser 2024. Vidare har förgäveskostnader identifierats och resultatförts till ett värde om cirka 200 mnkr. Utgifter som enligt regelverket är att betrakta som drift har identifierats och resultatförts om cirka 120 mnkr. En genomgång och klassificering har även gjorts avseende de mindre projekten. Hantering och rättning av de övriga projekten har påbörjats och kommer enligt uppgift att slutföras under 2025.

Nämnden har tidigare år haft en tillräcklig investeringsbudget utifrån sin planering och har därför inte behövt göra prioriteringar mellan olika projekt innevarande år. Varje år har utfall för investeringar hamnat under budget. Detta beror till stor del på förskjutningar inom ett antal projekt. I verksamhetsberättelsen för 2024 redovisas förskjutningar till ett belopp om cirka 1 mdkr. Trots det redovisar nämnden en negativ avvikelse om drygt 0,5 mdkr för investeringsutgifter (brutto). Hur förskjutningarna kommer hanteras i kommande års planering redovisas inte i verksamhetsberättelsen. Investeringsbudgeten för 2025 och åren framåt är lägre än mot tidigare år. Detta har medfört att nämnden, enligt uppgift, har påbörjat ett prioriteringsarbete i syfte att se över projektportföljen för att säkerställa genomförbarheten både ekonomiskt och tidsmässigt samt med hänsyn till marknadsdjupet. Vissa projekt kommer troligen att behöva pausas för att nämnden ska kunna hålla sin investeringsbudget.

Under hösten 2024 har det genomförts workshops tillsammans med konsult, utifrån erfarenheter i genomlysningen, om projektekonomi. Enligt uppgift kommer även en anpassad utbildning i redovisning av investeringar utifrån gällande regelverk med särskilt fokus på exploateringsverksamheten genomföras.

Exploateringskontorets kommentarer

Undre våren genomförs utbildning av berörd personal i investeringsredovisning. Arbetet med att säkerställa regelefterlevnad fortsätter under året med processer och rutiner. Parallellt med detta arbete genomförs kontroller och åtgärder i syfte att säkerställa att redovisningen är korrekt. Vad gäller den ekonomiska styrningen av projektverksamheten så pågår ett prioriteringsarbete inom kontoret för att säkerställa att portföljen innehåller genomförbara projekt som ligger med rätt tidplaner. Detta arbete sker i nära samarbete mellan chefer på olika nivåer, strateg och ekonomiavdelningen. Syftet är att få en balanserad portfölj som i större grad överensstämmer med den tilldelade budgeten för året.

Exploateringsnämnden fortsätter löpande att utveckla investeringsverksamheten i syfte att säkerställa en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av investeringar. Detta arbete är högt prioriterat inom kontoret.

Arbete fortsätter under året med hantering och rättning av projekt fortsätter under året. Projektportföljen har setts över och projekt prioriteras. Beslut om paus för vissa projekt är planerat att fastställas av nämnden under året.

Delegation och ärendeberedningsprocessen

En granskning har genomförts av exploateringsnämndens uppföljning av delegation och ärendeberedningsprocessen. Granskningens syfte har varit att bedöma om nämndens delegationsordning är upprättad i enlighet med kommunallagens bestämmelser samt om dess tillämpning är ändamålsenlig och följer fastställda och gällande regelverk. Vidare har granskningen syftat till att bedöma om nämnden har en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess. Inom ramen för granskningen har också tidigare lämnade rekommendationer på området följts upp.

Den sammanfattande bedömningen är att exploateringsnämndens delegationsordning inte helt är upprättad enligt kommunallagens

bestämmelser. Detta utifrån delegationsordningens omfattande delegationer och avsaknad av tydliga rutiner kring verkställighet. Tillämpningen och efterlevnaden till fastställda och gällande regelverk bedöms inte vara helt ändamålsenlig då granskningen visat på brister inom bland annat dokumentation samt otydligheter i beslutsnivå, varvid det finns ett behov av att utveckla uppföljningen av beslut fattade med stöd av delegation. Rekommendationer som lämnats till nämnden på området har inte helt åtgärdats då det kvarstår vissa utvecklingsområden.

Exploateringsnämndens ärendeberedningsprocess bedöms i allt väsentligt vara ändamålsenlig. Granskningen visar på att det finns dokumenterade beskrivningar av nämndprocessen samt tidsplaner för när olika moment ska vara färdiga inom ramen för nämndens ärendeberedning. Rollerna mellan den politiska organisationen och tjänstemannaorganisationen framgår även tydligt av den dokumentation som erhållits. Genomförda stickprovskontroller visar även att respektive beslut underbyggs av tjänsteutlåtanden innehållandes viktiga parametrar för beslut. I kontrollerna noteras däremot att slutsatserna kan utvecklas kring ekonomi och hållbarhetskrav samt att protokollen kan tillskrivas en sammanfattning av respektive ärende för att underlätta för läsarens förståelse.

Revisionskontoret rekommenderar exploateringsnämnden att säkerställa att:

- tydliga kriterier eller riktlinjer tas fram för vad som ska gälla för verkställighet.
- Säkerställa att informationen i de delegationsbeslut som anmäls till nämnden efterlever kraven på dokumentation som återfinns i delegationsordningen.

Exploateringskontorets kommentarer

Kontoret delar bedömningen att ärendeberedningsprocessen är ändamålsenlig.

Ett fortsatt utvecklingsarbete pågår inom kontoret med att se över nämndens delegationsordning och vidaredelegering inom kontoret. I samband med detta ska även rutinerna för skyndsam anmälan till nämnden, dokumentation i anmälda delegationsbeslut samt rutinerna för verkställighet ses över.

Kontoret delar inte fullt ut revisionskontorets bedömning att nämndens delegationsordning inte är helt upprättad i enlighet med kommunallagens bestämmelser, utifrån delegations-

ordningens omfattande delegationer och avsaknad av tydliga rutiner kring verkställighet. Verkställighet ska ske enligt fattade enskilda beslut eller enligt gällande riktlinjer m.m. för respektive område. Det är därför till stor del andra dokument än delegationsordningen som lämnar anvisningar för hur gå till väga. I delegationsordningen kan man till exempel hänvisa till de olika dokumenten.

Internkontroll avseende investeringsprojekt

En granskning har genomförts med syfte att bedöma om nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende investeringsredovisningen. Den samlade bedömningen är att exploateringsnämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i investeringsredovisningen.

Granskningen visar att, trots pågående förbättringsinsatser och utveckling av kontrollsystem, finns det en underliggande problematik i att grundläggande rutiner ännu inte är helt färdigställda eller implementerade. Utan dessa kan det bli svårt att garantera att alla aspekter av investeringsredovisningen hanteras konsekvent och i enlighet med stadens regler och anvisningar.

Granskningen visar att nämnden påbörjat ett arbete med att förbättra och förtydliga hanteringen av investeringsredovisningen. På grund av det omfattande arbete med att hantera tidigare års brister har de nya rutinerna ännu inte hunnits färdigställas och implementeras. Detta uppges dock vara ett högt prioriterat område under 2025. Informations-/utbildningsinsatser för kontorets medarbetare har genomförts under året. Enligt uppgift kommer ytterligare utbildningsinsatser att genomföras när samtliga nya rutiner är framtagna och ska implementeras.

Uppföljning av tidigare noterade avvikelser i bokslut 2023 visar att det, som ovan nämnts, genomförts ett omfattande arbete för att säkerställa en korrekt investeringsredovisning. Det noteras dock att det ännu inte gjorts en genomgång av alla projekt, vilket gör att det fortfarande finns en risk för fel i de finansiella rapporterna, dock bedöms risken inte längre som väsentlig. Projekt som i bokslut 2023 saknade utfall har gått igenom vilket har inneburit utrangering av inaktiva projekt och aktiveringar. I granskning av årets bokslut noterades bland annat att det tillkommit projekt som saknade utfall. Uppföljningen visar att det finns en rimlig förklaring till utfallet, det rör sig till exempel om mark. I granskningen av bokslut 2023 noterades felklassificerade

investeringsinkomster, rättning av dessa har skett under året. Genomförda stickprov visar dock att det tillkommit investeringsinkomster som klassificerats fel. Avvikelsen bedöms dock ej som väsentlig. Liksom föregående år behöver redovisningsmetoden för vidarefakturerings av projekt där staden utför arbete åt andra parter utredas och fastställas.

Revisionskontoret rekommenderar exploateringsnämnden att säkerställa att:

- de nya rutinerna för investeringsredovisningen färdigställs och implementeras så snart som möjligt under 2025.
- de nya rutinerna är anpassade efter stadens anvisningar och regelverk.
- all personal som är involverad i investeringsredovisningen får adekvat utbildning och kompetensutveckling för att förstå och följa de nya rutinerna och kontrollerna.

Utifrån uppföljning av tidigare noterade avvikelser lämnas även följande rekommendationer:

- Genomför en fullständig genomgång av nämndens mindre projekt under 2025 för att säkerställa att dessa följer stadens riktlinjer avseende aktiveringstidpunkt och klassificering mellan drift och investering.
- Regelbundet följa upp projekt som saknar utfall så att inaktiva projekt utträngas och för att säkerställa att aktiveringar sker i rätt tid.
- Implementerar en process för att säkerställa att alla investeringsinkomster bokförs korrekt.
- I samverkan med stadsledningskontoret utreda redovisningsmetoden för vidarefakturerings av projekt där staden utför arbete åt andra parter. Särskild uppmärksamhet bör även riktas mot att säkerställa en korrekt klassificering och redovisning av "byggherreschablonen".

Exploateringskontorets kommentarer

Arbete genomförs under året med att färdigställa och implementera processer och rutiner för hanteringen av investeringsredovisningen. De nya rutinerna anpassas efter stadens anvisningar och regelverk.

Under året fortsätter genomgången av nämndens mindre projekt, som påbörjades förra året.

En regelbunden kontroll av de projekt som har ingen eller liten rörelse ska införas i syfte att säkerställa statusen på projekten.

Arbete pågår med att implementera en process för att säkerställa att alla investeringsinkomster bokförts korrekt. I samarbete med stadsledningskontoret utreds också redovisningsmetoden för vidarefakturerings.

Behörighets- och attesthantering i ekonomisystemet

En granskning har genomförts av hanteringen av behörigheter och attester i ekonomisystemet utan några väsentliga iakttagelser. Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning. Det finns även, i enlighet med stadens rutiner, ett attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för attestant. Granskade fakturor har attesterats av behöriga. Uppföljning av behörigheter i ekonomi-systemet har skett enligt stadens rutiner. Årets granskning föranleder inga rekommendationer. Däremot bedöms tidigare års rekommendation, avseende atteststrukturens uppbyggnad, kvarstå.

Exploateringskontorets kommentarer

Ett projektarbete med att se över atteststrukturens uppbyggnad har påbörjats. Projektet syfte är att föra ut attesträtten till berörd chef som då även har budgetansvar.

Konsulttjänster

En granskning har genomförts av inköp av konsulttjänster. Granskning har gjorts med avseende på villkor enligt avtal, betalningsvillkor, kontering och attest. Stickprovskontrollerna har omfattat 16 fakturor avseende konsulttjänster. Granskningen visar att inköp av konsulttjänster i huvudsak följer stadens riktlinjer och rutiner för inköp. Majoriteten av inköpen är gjorda i inköpssystemet. Vidare har attest av fakturorna gjorts enligt stadens attestregler. När det gäller betalningsvillkor visar dock stickprovskontrollerna på avvikelser avseende tidpunkt för betalning. Av de 16 fakturor som granskats var fem inte betalda enligt villkor.

Årets granskning föranleder inga rekommendationer. Däremot bedöms tidigare års rekommendation, avseende betalningstidpunkt, kvarstå.

Exploateringskontorets kommentarer

Löpande arbete görs med kontroll och utredning av orsak till avvikande betalningsvillkor avseende fakturor gällande konsulttjänster. Kontoret informerar löpande om vikten av att attestera leverantörsfakturor i tid.

Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Väsentliga rekommendationer som återstår att åtgärda är liksom tidigare år kopplade till markanvisningsprocessen, delegation, förtroendekänsliga poster samt styrning, uppföljning och kontroll av investeringsprojekt.

Exploateringskontorets kommentarer

Kontoret arbetar löpande med att förbättra rutiner och processer för att utveckla verksamheten. I detta arbete ingår även att beakta revisionens rekommendationer. För att ytterligare stärka arbetet togs under 2023 en åtgärdsplan fram för det fortsatta arbetet med bland åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. Denna åtgärdsplan har sedan återkommande följts upp. Arbetet med stärkt uppföljning och åtgärder av inkomna rekommendationer är en del av kontorets löpande arbete.

Utvecklingsarbete fortsätter under året med fokus på internkontroll och ekonomistyrning. Arbete fortsätter med internkontroll, verksamhetsutveckling, kvalitetsstyrning och med internrevision för att kunna hitta eventuella synergieffekter av respektive del. Arbetet med internrevision fortsätter med målsättning att stärka följsamheten utifrån processer och rutiner och vidareutveckla kontorets arbete.

Arbetet omfattar bland annat:

- Vidareutveckling av markanvisningsprocessen som omfattar bland annat dokumentation och motivering av eventuell användning av tidigare genomförd byggherrekontroll, beredning av ledningsgruppens utskott, rutiner för delegationsbeslut samt uppföljning av beslut om markanvisning inom två år efter beslut.
- Se över arbetet med delegationsordning och vidaredelegation inom kontoret, då även att vidareutveckla arbetet utifrån bland annat skyndsam anmälan av beslut till nämnden, att dokumentation i högre

utsträckning efterlever kraven samt hantering av verkställighet.

- Fortsätta att vidareutveckla och tydliggöra nämndens styrning och uppföljning av Projekt Slussen i förhållande till det reviderade genomförandebeslutet.
- Pågående eller planerat arbete utifrån föreslagna åtgärder avseende investeringsinkomster och föreslagna åtgärder för internkontroll avseende investeringsredovisning
- Säkerställande av korrekt hantering av förtroendekänsliga poster. Utökade kontroller ska säkerställa en korrekt hantering. Information/utbildning till berörda har genomförts. Uppföljning kommer att ske för att säkerställa att åtgärden fått önskad effekt.
- Kontrollera och utreda orsaken till avvikelser för inköpsprocessen för konsulttjänster. Utbildning och informationsinsatser till kontorets samtliga anställda ska genomföras.
- För investeringsprocessen utveckla analysen av utfallet för investerings-verksamheten bland annat i de regelbundna månads-rapporterna men framförallt i tertialrapporter och i verksamhetsberättelsen. Nämnden ska under året komplettera exploateringshandboken med material i syfte att förtydliga ansvarsfördelningen inom kontoret gällande de ekonomiska frågorna i projektet. Vidare ska rutiner och instruktioner biläggas i syfte att underlätta för berörda i arbetet med prognoser.
- Rapportering av de stora investeringsprojekten till nämnden i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse.
- Pågående arbete med ett projekt för att kartlägga nuvarande attestflöde samt ge förslag på en ny struktur. Den nya strukturen ska följa budgetansvaret.
- Trots att rekommendation för investeringsprognoser utgått avser nämnden fortsätta arbeta med att förbättra processer och rutiner avseende budget och prognosarbetet inom investeringsverksamheten.
- Samverkan i stadsplaneringen genom bland annat erfarenhetsåterföring sker i enlighet med Ledstängen och jämnare arbetsflöde under året. Nämnden har tidigare säkerställt resurser för arbetet med att utveckla exploateringshandboken, bland annat när det gäller att säkerställa erfarenhetsåterföring i enlighet med Ledstängen. Erfarenheter från projekten redovisas även mer utförligt i projektens slutredovisningar till nämnden.

Vidare prioriteras den gemensamma styr- och förvaltningsgruppen för Ledstången.

- Förtydligande att erfarenhetsåterföringen enligt Ledstången är obligatoriskt har gjorts, vilket också har resulterat i att fler projekt skickar in sina erfarenhetsåterföringar. Arbete fortsätter för ytterligare rutinefterlevnad.
- Exploateringsnämnden deltar vidare, tillsammans med övriga berörda nämnder, i arbetet utifrån kommunstyrelsens uppdrag från 2024-års budget, med att utreda en modell för att stärka de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet. Kommunstyrelsen slutför för närvarande arbetet med projektdirektivet för uppdraget som bland annat innehåller följande effektmål:
 - Modellen ska bidra till att Stockholm långsiktigt säkrar en funktionell och robust grön- och blåstruktur som skapar förutsättning för livskraftiga ekosystem och stärkt biologisk mångfald.
 - Modellen ska bidra till att effektiva åtgärder genomförs som stärker de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i staden som helhet.
- Exploateringsnämndens åtgärder för ekologisk grönytekomensation kommer att vara en del av de åtgärder som modellen kommer att omfatta.
- Analys av hur stadens planerade utbyggnad påverkar den blågröna infrastrukturen och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden längre sikt, bör ske inom ramen för den översiktliga planeringen.

Slut

Bilaga

1. Årsrapport 2024 för exploateringsnämnden, Rapport från Stadsrevisionen. Dnr: RVK 2025/31